

آشنایی با مرکز اسناد انقلاب اسلامی نقل تاریخ امروز برای فردا

■ میدان قدس اول خیابان دکتر علی شریعتی است. از میدان سلانه سلانه هم قدم برداری به تقریب طول دو ایستگاه اتوبوس شرکت واحد را به طرف جنوب از پیاده‌رو سمت راست درنوردی، می‌رسی به «مرکز اسناد انقلاب اسلامی»، و ما البته از جنوب می‌آمدیم، از میدان امام خمینی از موسسه کیهان، از «کیهان فرهنگی»؛ با پیکانی، راننده محترمی، عکاس هنرمندی و مدیرمسئول ماهنامه.

مقر مرکز نیز به اعتباری از اسناد به حساب می‌آید؛ بسیار باطراوت، ساختمانی در مرکز حیاط با نهری و آبناهی و چنارهایی چندین دهساله، به گفته راهنما از آن «هوشنگ دولو قاجار»، بگذریم. آمده‌ایم قسمت‌های مختلف را ببینیم و شنیده‌ها را فقط به گفته‌های رئیس مرکز اضافه کنیم. نادیده‌ها و ناشنیده‌ها در این فرصت اندک نه ممکن است که به دیده آیند و نه می‌توان به گوش گرفت.

■ رئیس مرکز معمومی است معروف خاص و عام، حجت الاسلام والمسلمین «روح الله حسینیان». درست روز سه شنبه دهم دی ماه ۱۳۸۱، طبق قول و قرار قبلی با دوتن از همراهانش میهمان مدیرمسئول - محمدعلی معلی بود. زحمت گفت و گو با وی را همکارمان خانم آزادی متقبل شدند و اکنون که ما چهار نفر به علاوه خودرو پیکان میهمان مرکزیم و رئیس مرکز، چهارشنبه روزی است برابر با ۱۸ دی ماه ۱۳۸۱.

حسینیان یکی از اهالی دفترش را با ما - بدون معلی - همراه می‌کند تا بخش‌ها را از نزدیک ببینیم! ■ اولین بخش با چند دستگاه رایانه و اتاق ضبط تلویزیونی، به تصویربرداری از کسانی اختصاص دارد که خاطرات تاریخی دارند و به اعتباری خود شخصیت خاطرات خویشند. یکی از دست‌اندرکاران این بخش می‌گوید: محدوده تاریخی این خاطرات از سال ۱۳۴۱ تا سال ۱۳۵۷ را دربرمی‌گیرد که یک سر آن به ظهور مشخص نهضت امام خمینی (ره) وصل است و سردیگر آن

به پیروزی قطعی این نهضت ارتباط می‌یابد و اضافه می‌کند: حدود ۹ هزار جلسه را با افراد مختلف ضبط کرده‌ایم؛ از ۲۰ دقیقه تا ۵ ساعت.

■ اما خانم عامری، مسؤول کتابخانه مرکز اسناد انقلاب اسلامی چنین به معرفی کتابخانه می‌پردازد:

کتابخانه در سال ۱۳۶۰ تأسیس شد و کم‌کم شکل شخصیتی یک کتابخانه تاریخی و تاریخ معاصر ایران را به خود گرفت و هم‌اکنون فقط دانشجویان، استادان دانشگاه و محققان تاریخ می‌توانند با شرایطی از کتابخانه استفاده کنند، - افرادی که مأمور پیگیری یک طرح پژوهشی

از طرف مرکز اسناد انقلاب اسلامی اند. - و آنانی که با معرفی نامه از طرف دانشگاه یا مرکزی خاص معرفی می‌شوند.

اما آمار تفکیکی کتاب‌ها چنین است: - تعداد کتاب‌های لاتین، ۱۴۱۵ عنوان در ۲۰۰۰ نسخه (۹۰ درصد انگلیسی + ۱۰ درصد فرانسه)

- کتاب‌های عربی و فارسی ۱۳۷۵۳ عنوان با ۲۶۶۹۳ نسخه.

- تعداد ۲۰۵۸ عنوان در ۳۴۷۷ نسخه کتاب‌هایی که فهرست نشده‌اند.

- و موضوعات کلی: بهائیت ۵۴۲ عنوان

«شهاب مرادی» است. که به گفته وی از سال ۱۳۷۴ به بعد به تقویت جایگاه خویش پرداخته است و تا قبل از این سال فقط دو تاسه عنوان کتاب به بازار عرضه می شد.

مرادی می گوید، ما در سه حوزه فعالیت داریم؟

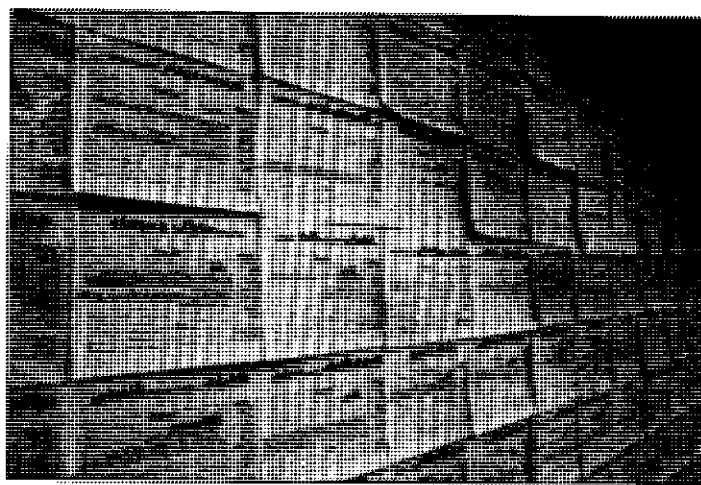
- آن چه از سوی معاونت پژوهشی مرکز آماده می شود.

- آثار دانشگاهی در رشته های علوم سیاسی به همراه منتهای درسی در رشته های حقوق، اقتصاد و اندیشه ۱ و پایان نامه هایی را که در مرکز به تصویب برسد.

- هر ماه یک عنوان کتاب مفید در قطع پالتویی نیز برای جوانان چاپ می کنیم.

اما به آماری ذیل سرفصل های ذیل توجه کنید: نهضت اسلامی ایران (۳۸ عنوان)، تاریخ معاصر ایران (۵ عنوان)، سیاست و روابط خارجی (۱۱ عنوان)، سیاست و حکومت (۲ عنوان)، اقتصاد سیاسی (۵ عنوان)، حقوق سیاسی (۳ عنوان) در ۴ جلد، اندیشه سیاسی (۹ عنوان)، جهان

در بخش تحقیقات بنیادی در زمینه تهیه کتب مرجع مثل دانشنامه کار می شود که دانشنامه ها شامل رجال روحانی و غیرروحانی و مفاهیم عصر انقلاب می شود و کتب درسی نیز در این بخش قرار می گیرد. وی به تلاش گروه تاریخ منطقه ای انقلاب اسلامی اشاره می کند و می گوید: کار نوشتن تاریخ انقلاب اسلامی در

شهرستان های مختلف است که عمده کار گروه، در کار میدانی معنی می یابد.

خواجه سروی اشاره می کند که دو کتاب مربوط به کاشان و میانه منتشر شده اند و کتاب ورامین زیر چاپ است، ضمن این که تاکنون برای تهیه تاریخ انقلاب اسلامی در ۱۷ شهر با محققان قراردادهایی منعقد کرده ایم.

خواجه سروی از «دفتر هنر و ادبیات انقلاب اسلامی» به عنوان زیرمجموعه معاونت پژوهشی یاد می کند که جریان هنرهای هفتگانه در رژیم پهلوی را به همراه هنر انقلاب اسلامی پی می گیرد. و از سوی همین دفتر نیز تاکنون ۱۸ عنوان کتاب ذیل «تاریخ انقلاب اسلامی به زبان ساده» منتشر شده است.

وی همچنین خاطر نشان می کند، از اوایل سال ۱۳۷۴، دوران مشروطیت (۱۲۸۵ تا ۱۳۷۵) مورد مطالعه قرار گرفت که ۲۰۰۰ مورد موضوع استخراج و ۱۸۰۰ سرفصل کلی انتخاب شد و از میان همین سرفصل ها کارهای پژوهشی هر سال برگزیده می شوند. وی اشاره می کند که حاصل کارهای پژوهشی در فاصله سال های ۷۴ تا ۷۷

(بهائیان منتشر کرده اند)

- احزاب و گروه های سیاسی؛ ۹۰۶ عنوانها در ۱۹۲۶ نسخه به علاوه کتاب هایی که درباره رژیم سلطنتی از گذشته در کتابخانه موجود است. خانم عامری یادآوری می کند که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی کتاب های مرجع را بدون دریافت هزینه ای برای کتابخانه می فرستد.

اما آمار مطبوعات چنین است:

- ۱۱۹۱ عنوان مجله در ۴۴۱۹ نسخه.
- ۱۷۳ عنوان روزنامه در ۲۶۷۹ نسخه (آمار مربوط به مهر ماه است)

بخش اسناد
رضا زریری بخش اسناد را به شرح زیر معرفی می کند:

بخش اسناد از دو قسمت شکل گرفته است:

الف- واحد تهیه و اسناد آرشیو
ب- سازماندهی اسناد.
به گفته زریری؛ قریب به یک میلیون برگ سند عادی تا سری در اختیار دارند که قدیم ترین اسناد به سال ۱۳۰۰- اوایل دوره پهلوی- مربوط می شوند.

- اسناد هم اسناد مکتوب، تصویری (عکس)، دیداری و شنیداری اند.

زریری می گوید: تاکنون موفق به جمع آوری ۱۰۰ هزار سند تصویری (اعم از عکس، نگاتیو و کنتاکت) شده ایم که حدود ۳۰ هزار قطعه را شناسایی و تدوین کرده ایم.

■ معاونت پژوهشی

«غلامرضا خواجه سروی» تحصیل کرده دانشگاه امام صادق (ع) است و پایان نامه دکتری علوم سیاسی اش را با عنوان «رقابت سیاسی و ثبات سیاسی در جمهوری اسلامی ایران» تهیه کرده است.

معاونت پژوهشی به گفته خواجه سروی در دو بخش تحقیقات بنیادی فعال است.

بخش تحقیقات از چهار گروه جامعه شناسی سیاسی و اقتصادی، تاریخ و وقایع انقلاب اسلامی، حقوق سیاسی و اندیشه سیاسی تشکیل می شود.

اسلام (۳ عنوان)، هنر و ادبیات سیاسی (۳ عنوان)، جامعه شناسی سیاسی (۹ عنوان)، احزاب سیاسی (۴ عنوان)، شخصیتها (۱۰ عنوان)، خاطرات (۲۰ عنوان)، اسناد (۱۳ عنوان)، کتب مرجع (۱۳ عنوان).

در مورد بازاریابی مرادی می گوید: در اکثر شهرهای کشور نماینده فعال داریم. و علاقه مندانی که درخواست کتاب از طریق تلفن داشته باشند، بدون دریافت هزینه پستی برایشان می فرستیم. بخش تبلیغات تلویزیونی راه دیگر جذب مشتری است، اما نمی گوید آیا مبلغی به تلویزیون می پردازند یا خیر!

اطلاعات رسمی
شانی

حدود ۱۰۰ عنوان کتاب تولیدی بوده است. وی متوسط زمان اجرای هر طرح را یکسال اعلام می کند و طرف قرارداد نیز نیروهای محقق خارج مرکزند.

به گفته خواجه سروی، ارزیابی نهایی پژوهش های انجام شده، توسط کارشناسان مرکز اسناد انقلاب اسلامی صورت می گیرد و اضافه می کند: فسخ قرارداد بسیار کم اتفاق افتاده است.

چاپ و انتشارات:
متوسط چاپ ۵ عنوان کتاب در ماه با شمارگان بین ۲۵۰۰ تا ۳۰۰۰ بخشی از کارنامه چاپ و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی تحت مدیریت

رئیس مرکز اسناد انقلاب اسلامی:

تاریخ انقلاب اسلامی را تدوین می کنیم

به منظور بهره گیری بیشتر خوانندگان گرامی و آشنایی با اهداف، برنامه ها و فعالیت های مرکز اسناد انقلاب اسلامی گفت و گو با حجت الاسلام والمسلمین روح الله حسینیان رئیس این مرکز انجام داده ایم که از نظر می گذرد.

* هدف و انگیزه تاسیس مرکز انقلاب اسلامی چه بود؟

- حسینیان: بسم الله الرحمن الرحیم. تشکر می کنم از دست اندرکاران کیهان فرهنگی که فرصتی را در اختیار این مرکز گذاشتند. علت اصلی تاسیس مرکز شخص امام بودند. امام به خاطر بینش خاص و ظرافت ها و دقایقی که کمتر شخصیت های دیگر متوجه بودند و درک می کردند در سال قبل از پیروزی انقلاب در پیامی که به مناسبت شهادت مردم جهرم ورفسنجان صادر کردند، تذکر دادند که از هم اکنون عده ای باشند که تاریخ انقلاب اسلامی را با همه حوادث و زوایا و انگیزه های خودش ثبت و حفظ کنند. جمله این است: «چه بسا مسایلی که امروز برای شما روشن باشد اما برای نسل آینده نامفهوم باشد.» بنابراین تأکید داشتند که از قبل از پیروزی انقلاب اسلامی کار نگارش تاریخ انقلاب اسلامی آغاز شود. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و نوشتن بعضی از مطالب راجع به نیروهای مذهبی در کتب تاریخی دبیرستان ها حضرت امام این انگیزه یا بینش ایشان محقق شد و در حکم یا پیامی که به آقای سیدحمید روحانی مؤلف کتاب بررسی و تحلیلی از نهضت امام خمینی - دادند دستور تاسیس موسسه ای را که کارش تدوین تاریخ انقلاب اسلامی باشد، صادر کردند این بار کسانی باشند که تاریخ انقلاب را بنگارند که سر در آخور غرب یا آخور شرق نداشته باشند. به همین جهت از سال ۱۳۶۱ موسسه ای به نام مرکز اسناد انقلاب اسلامی برای تدوین تاریخ انقلاب اسلامی تاسیس شد.

* فعالیت های مرکز در چه زمینه هایی است؟

- موسسه مرکز اسناد انقلاب کار اصلی و اساسی اش تدوین تاریخ انقلاب اسلامی است که در مرحله اول احتیاج به منبع سازی و جمع آوری منابع تاریخی دارد که مرکز در چند زمینه فعال است. اول جمع آوری تاریخ شفاهی. یعنی خاطرات افراد مختلف در زمینه های مختلف انقلاب اسلامی را جمع آوری می کنند که الان نزدیک به ۹ هزار ساعت از شخصیت های مختلف که به نحوی

در رابطه با انقلاب اسلامی بودند چه افراد مثبت نسبت به انقلاب اسلامی و چه منفی. حتی خاطراتی از وزرای رژیم سابق را هم جمع آوری کردیم یا افرادی که با انقلاب هم رابطه چندانی نداشتند اما دست اندرکار یا به هر حال از گردانندگان طلایه جریانات انقلابی بودند، خاطراتی را جمع آوری کردیم که مجموعه بسیار غنی بلکه می توانم ادعا کنم غنی ترین مجموعه در رابطه با خاطرات را مرکز اسناد انقلاب اسلامی تنظیم کرده است. دوم منبع تاریخ انقلاب اسلامی اسناد است. در این زمینه هم مرکز اسناد مجموعه بسیار غنی از اسناد مکتوب محرمانه ای که در رابطه با تاریخ انقلاب اسلامی، شخصیت های انقلاب اسلامی و موضوعات انقلاب اسلامی بوده جمع آوری کرده که خودش مجموعه ای مفید و بسیار غنی برای نگارش تاریخ انقلاب اسلامی است.

همچنین در زمینه جمع آوری اسناد تصویری، توانسته یک آرشیو بسیار غنی که نزدیک به ۲۵۰ هزار قطعه عکس قبل از انقلاب حتی از زمانی که دوربین های عکاسی تازه به ایران آمده است. عکس هایی به صورت شیشه و بسیار قدیمی، در حال شناسایی و برنامه ریزی است.

همینطور کتابخانه موضوعی و اختصاصی از تاریخ معاصر داریم. چاپ خاطرات و انتشار آنها یکی از زمینه های عمومی کردن منابع و در اختیار محققان قرار دادن آنهاست. چاپ اسناد نیز یکی از کارهایی است که بعد از تهیه و آماده سازی در اختیار محققان قرار داده است.

* ممکن است در خصوص امکانات ویژه در اختیار مرکز توضیحاتی بفرمایید.

- به دلیل این که ما یک موسسه دولتی نیستیم

* اینطور که مشاهده می شود مرکز اسناد انقلاب اسلامی دارای انتشارات گسترده ای است در خصوص کیفیت انتشارات و زمینه های انتشاراتی نیز توضیحاتی بفرمایید؟

- مرکز به دو دوره تاریخی تقسیم می شود یکی تا سال ۱۳۷۴ که با یک طرز تفکر خاص اداره می شد و از سال ۷۴ به بعد که بنده مسؤول شدم. از سال ۷۴ اولین کار ما برنامه ریزی برای تعریف و ماهیت تاریخ انقلاب اسلامی بود. بعد از ده ماه با ۱۵ نفر از محققان در رشته علوم سیاسی و تاریخ و مباحث مختلف کتابچه ای را تدوین کردیم که ۱۸۸۰ عنوان استخراج شد و مورد پژوهش قرار گرفت. در سال ۷۵ شروع به برنامه ریزی کردیم و یک معاونت پژوهشی را به وجود آوردیم و بعدها هم یک معاونت تدوین تاریخ شفاهی انقلاب اسلامی در این زمینه و یک معاونت اطلاع رسانی، آن زمان وقتی اسنادمان را مورد مطالعه قرار دادیم دیدیم که نسبت به آنچه که باید انجام دهیم اسناد بسیار کمی است. لذا در طول این چند سال به تهیه و جمع آوری اسناد مختلفی دست زدیم که بحمدالله می توانم بگویم روزانه چندین هزار سند به مخزن اسناد ما اضافه می شود. کار تدوین هم از اواخر سال ۷۵ شروع

شد که هر سال صد عنوان از این عناوین را انتخاب می‌کنیم به عنوان برنامه‌ای که در آن سال دارای اولویت است.

*** آیا مرکز طرجهای در دست اقدامی هم دارد؟**
- بله نزدیک به هفتاد طرح تاریخ شفاهی که مجموعه‌ای است از خاطرات شخصیت‌های مختلفی که به نوعی در جریان انقلاب اسلامی و حوادث و خود شاهد و راوی این حوادث بودند، هستیم. در یک قسمتی به نام تاریخ شفاهی اسلام، به این صورت که از قول افراد مختلف طوری این خاطرات پیوسته می‌شود که مجموعاً یک تاریخچه شفاهی را از انقلاب اسلامی ترسیم کند. تاکنون سه جلد آن منتشر شده و ۴ جلد دیگر در دست انتشار و چاپ است. این تاریخ با آن تاریخ شفاهی که قبلاً ذکر شد تا حدودی متفاوت است. مثلاً پنجاه نفر انتخاب شدند مثل کسی که در قم در بیت امام بوده و انعکاس وقایع و تصمیمات حضرت امام را توضیح می‌دهد یا کسی که در مدرسه فیضیه بوده و قایمی که در فیضیه اتفاق افتاد یا کسی که در تهران بوده و قایمی را که در تهران اتفاق افتاده را بازگو می‌کند. مجموعه اینها با یکدیگر پیوسته می‌شود که در مجموع یک نوع تاریخ را بازگو می‌کند.

*** با توجه به مطالبی که در خصوص خاطرات افراد گفتید باید تاریخ شفاهی که آنان گفته‌اند و در مرکز اسناد موجود است موضوع بندی شده باشد.**
- بله موضوع بندی شده است و باید بگویم کاری که در جهت آماده کردن امکانات پژوهشی برای محققان انجام دادیم این است که در حال ماشینی کردن تمام کارهایمان هستیم. به عنوان مثال میلیون‌ها سند در آرشیو بزرگی است، به این شکل به درد محقق نمی‌خورد و نمی‌داند از کجا شروع کند. ما برگ برگ این اسناد را مطالعه می‌کنیم، موضوعات این اسناد را استخراج می‌کنیم و کلید واژه‌هایی برای آنها در نظر می‌گیریم، موضوعات اعم از اعلام، اماکن، سازمان‌ها، احزاب و موضوعات عام، محقق وقتی موضوعی را می‌خواهد بلافاصله از طریق کامپیوتر می‌تواند به تعداد اسناد و موضوعات و خلاصه اسناد دسترسی پیدا کند و انتخاب کند و ما می‌توانیم عین سند را در اختیار او بگذاریم.

*** خود سند را در اختیار محقق قرار می‌دهید یا این که تصویر کامپیوتری آن را؟**
- تصویر کامپیوتری و اجازه می‌دهیم که سند را ببیند و فیش برداری کند. اما برای محققانی که مشغول نوشتن کتاب هستند، چندین سند هم بستگی به نوع کار، برای چاپ در کتاب تصویری، عین سند را ارایه می‌کنیم.

در مورد خاطره هم، خاطره ضبط و پیاده می‌شود. بعد با گوینده خاطره مشورت می‌شود و موضوع بندی می‌شود و موضوعات مختلف و اعلام آن در می‌آید و به کامپیوتر داده می‌شود که اگر

محقق مثلاً راجع به فدائیان اسلام می‌خواهد ببیند چه کسانی و چه خاطره‌هایی دارند و گفته‌اند از این طریق ارایه می‌شود که چه کسی چه خاطره‌ای گفته است که اگر قابل استفاده باشد به اصل خاطره مراجعه می‌کنند و استفاده می‌شود.

*** شما در شهرستان‌ها و مراکز استان‌ها نیز شعبه دارید؟**

- ما دو شعبه در مشهد و قم داشتیم که به دلیل مشکلات مالی مشهد تعطیل ولی قم دایر است و انشاءالله تصمیم داریم که ادامه بدهیم. در شهرستان‌ها نمایندگی فروش کتاب داریم ولی برای تدوین تاریخ انقلاب اسلامی شهرستان‌ها برنامه ریزی کردیم زیرا دیدیم افتتاح شعبه در هر شهرستان مشکل است. لذا طرح تاریخ انقلاب اسلامی را در مناطق مختلف تدوین کردیم. محققان و گروه‌های مختلفی را دیدیم با آنها قرارداد بستیم که زیر نظر مرکز مشغول نوشتن و نگارش تاریخ منطقه‌ای انقلاب اسلامی هستند.

*** چه مشخصاتی در تدوین تاریخ شهرستان‌ها در نظر گرفته می‌شود. مثلاً از کجا شروع و به کجا ختم می‌شود. نکات برجسته‌ای که جست‌وجو می‌شود در استان و تاریخ انقلاب استان چه زمانی را در برمی‌گیرد؟**

- طرح کلی که در همه طرح‌های اجمالی در نظر گرفته شده این است که یک مختصر تاریخچه و قدمت تاریخی آن شهرستان در نظر گرفته می‌شود. نقش شهرستان در انقلاب مشروطه و نهضت ملی نفت به عنوان مقدمه و سپس از سال ۴۱ که نهضت امام خمینی شروع شده تا سال ۵۷ و پیروزی انقلاب اسلامی قسمت اعظم کار در این ۱۵ سال بر مبنای اسناد، خاطرات و تصاویر تدوین می‌شود و به فرآیند جمهوری اسلامی ۱۲ فروردین ختم می‌شود که ما نام آن را تاریخ جمهوری اسلامی گذاشته‌ایم. قبل از آن تاریخ انقلاب اسلامی است. تاریخ جمهوری اسلامی در آغاز اولویت کاری ما نبود و حوادث جدیدی که اتفاق افتاد اخیراً تاریخ انقلاب اسلامی هم جزو کارهایمان قرار گرفت. البته مشکلات خودش را دارد مثل این که دسترسی به برخی اسناد نداریم در حالی که اسناد تاریخ انقلاب اسلامی از ۵۷ به بعد را به راحتی دسترسی داریم و افراد چون زنده هستند مقداری بازگویی و بازنویسی خاطرات مشکلات ایجاد می‌کند.

*** آن سال‌های اولیه هم ملحق است مثل درگیری‌ها و...؟**

- بله. بعضی کتاب‌ها هم مثل دولت موقت چاپ شد. تاریخچه چگونگی به وجود آمدن دولت موقت و سقوط دولت موقت مورد بحث قرار گرفته و تحقیق شده است.

*** گفتید روزانه چندین هزار سند به آرشیو شما اضافه می‌شود، این اسناد از کجا می‌آید؟**
- سال ۷۴ وقتی من آمدم به منابع رجوع کردیم،

دیدیم نسبت به آنچه که باید، کم جمع‌آوری شده. نامه‌ای به مقام رهبری نوشتم و ایشان هم به ریاست جمهوری وقت نامه‌ای نوشتند که اسناد در اختیار مرکز قرار گیرد. از آن به بعد روابطی با سازمان‌هایی که دارای اسناد تاریخی هستند از قبیل شهربانی سابق که اسناد ذی‌قیمتی است و الآن در دست نیروهای انتظامی است و کمال همکاری را دارند، دادرهای انقلاب اسلامی، وزارت کشاورزی و امور خارجه گهگاهی و یک سری از سازمان‌های دولتی که به نحوی اسنادشان برای تاریخ انقلاب اسلامی مفید است.

خودمان دستگاه گذاشتیم و اسناد را کپی می‌کنیم و می‌آوریم و سازماندهی می‌کنیم که محققان وقتی مراجعه می‌کنند در اختیارشان گذاشته شود.

*** اسناد ساواک، بازجویی‌ها و نظرات در اختیار شما هست؟**

- نمی‌توانیم ادعا کنیم همه اسناد هست، ولی قسمت اعظم اسناد ما اسناد ساواک است.

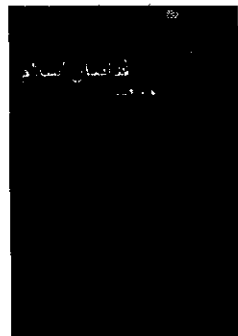
*** نکته‌ای که در مصاحبه‌ها جست‌وجو می‌کنیم اول چگونگی برقراری ارتباط با مراکز است. یعنی مردم، محققان و پژوهشگران یا حتی کسانی که می‌خواهند کتابی را مطالعه کنند به کجا مراجعه کنند، آیا اگر دانشجویان بخواهند تزی در این باره داشته باشند با آنان همکاری می‌شود.**

برنامه‌ریزی و سرویس‌دهی ما بر مبنای احتیاجات داخلی مرکز بوده است یعنی الان ۱۵۰ طرح پژوهشی و ۷۰ طرح تاریخ شفاهی داریم که ۲۲۰ طرح می‌شود که این می‌تواند یک یا دو محقق داشته باشد و نزدیک به ۱۵ نفر هم محقق داریم که نظارت بر این طرح‌ها را از نزدیک به عهده دارند. نزدیک به ۲۵۰ نفر هم محققان و ارباب جمعی خودمان هستند که مراجعه می‌کنند. لذا تبلیغ و دعوت نمی‌کنیم که افراد به ما مراجعه کنند چون واقعاً نه ظرفیت داریم و نه امکانات. در عین حال کسانی که در رابطه با تاریخ انقلاب اسلامی فعالیت می‌کنند اگر از مراکز علمی مثل دانشگاه‌ها معرفی داشته باشند، علیرغم مشکلات نسبت به خدمات اطلاع‌رسانی در خدمت محققان معرفی شده هستیم و خواهیم بود.

*** نحوه ارتباط اینترنتی با مرکز چگونه است؟**
- مرکز اخیراً سایت اینترنتی خودش را افتتاح کرده است. منتهی در مراحل اولیه کار است. یعنی کلیات مرکز، معرفی قسمت‌های مرکز، هست، منشورات مرکز و خلاصه کتب انتشار یافته و عکس‌ها و اسناد نمونه‌ای که در فایل‌های ویژه آمده که قابل دسترسی با آدرس WWWIRDC.org است. اما ما در حال توسعه سایت هستیم. اخیراً برنامه‌ریزی کردیم که یک سایت خبری اضافه شود و اسناد خبری که قابل انتشار است یا انتشار یافته در اختیار محققان قرار گیرد.
*** متشکریم.**

نگاهی به آخرین کتابهای مرکز اسناد

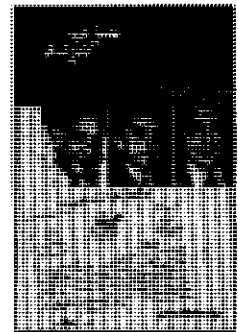
آنها را استخراج کند.
جمعیت فدائیان اسلام و نقش آن در تحولات سیاسی - اجتماعی ایران / داوود امینی، چاپ اول: ۱۳۸۱، ۴۶۰ صفحه، ۲۵۰۰ نسخه

کتاب پس از یک مقدمه ناشر و پیشگفتار مؤلف، با بررسی «علل پیدایش و اندیشه‌های سیاسی - دینی جمعیت فدائیان اسلام» آغاز می‌شود و کاوش در عملکردها و فعالیت‌های جمعیت فدائیان اسلام (در فصول از ابتدای

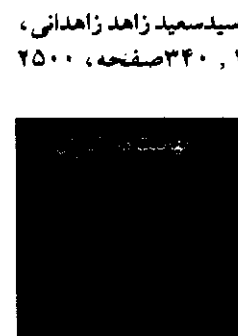
تأسیس تا نهضت ملی نفت، از نهضت ملی شدن صنعت نفت تا کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و از کودتا تا شهادت نواب صفوی و پارتاش و تداوم آن تا انقلاب اسلامی) پایان می‌یابد.

حزب مردم / محمود لالوی، چاپ اول: تابستان ۱۳۸۱، ۳۶۴ صفحه، ۳۰۰۰ نسخه

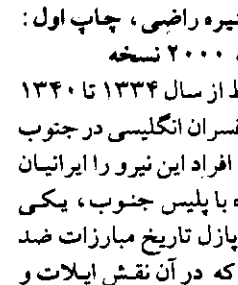
حزب مردم در ۲۸ اردیبهشت سال ۱۳۳۶ توسط «امیر اسدالله علم» تأسیس شد و به اصطلاح یکی از دو حزب دوران محمدرضا شاه به حساب می‌آمد که آن دیگری حزب «ایران نوین» بود. مؤلف در این کتاب که شکل پژوهش دارد حزب مردم را از آغاز شکل‌گیری تا دوران اوج آن و سپس دوران رکود و اختلاف درون حزبی را تا فروپاشی دنبال می‌کند.

بهاثیت در ایران / دکتر سیدسعید زاهد زاهدانی، چاپ دوم: تابستان ۱۳۸۱، ۳۴۰ صفحه، ۲۵۰۰ نسخه

در این کتاب مؤلف ریشه‌های حرکت استعماری بهاثیت (اعم از فرقه‌های بابیه، شیخیه، ازلیه و بهاثیه) را پی جویی می‌کند و به بررسی ایدئولوژی، کنشگران، زمینه‌های پیدایی و رشد هر یک از این فرقه‌ها از عصر قاجاریه تا پایان دوران پهلوی دوم می‌پردازد و نشان می‌دهد که مقابله با فکر و عقیده راستین و عمیق مردم ایران، تحت هر پوشش باشد، سرانجامی جز رسوایی و شکست ندارد.

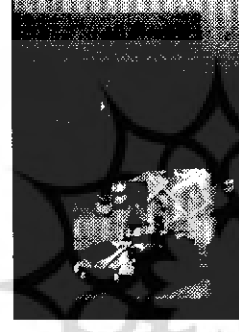
پلیس جنوب ایران / منیره راضی، چاپ اول: پاییز ۱۳۸۱، ۳۵۲ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه

پلیس جنوب ایران، فقط از سال ۱۳۳۴ تا ۱۳۴۰ هجری قمری به فرماندهی افسران انگلیسی در جنوب ایران حضور داشت. عمده افراد این نیرو را ایرانیان تشکیل می‌دادند. اما مبارزه با پلیس جنوب، یکی از وقایع مهم و به یادماندنی پازل تاریخ مبارزات ضد استعماری ملت ایران است که در آن نقش ایلات و

با توجه به معرفی «مرکز اسناد انقلاب اسلامی» در این شماره کیهان فرهنگی، صلاح‌دید آن بوده است که تعدادی از آخرین آثار مکتوب این مرکز نیز به مخاطبان گرامی شناسانده شوند. به نظر می‌رسد که می‌توان با مطالعه این آثار، به شیوه کار و کردار دست‌اندرکاران آن آشنا شد و به شیوه مواجهه با موضوع‌های تاریخی و روش‌هایی که آنان برای تنظیم و تدوین و تحلیل مسائل و حوادث تاریخی پیشه کرده‌اند، راه یافت. یادآور می‌شود که مرکز، دارای معاونت چاپ و انتشار است. لذا از تکرار نام ناشر خودداری کردید.

از توسعه لرزان تا سقوط شتابان / دکتر حمیدرضا ملک محمدی، چاپ اول، ۱۳۸۱، ۲۵۹ صفحه، ۳۰۰۰ نسخه

تلاش‌های ایران برای توسعه اقتصادی (توسعه کشاورزی در ایران، نفت و توسعه اقتصادی در ایران، توسعه صنعتی در ایران، تحلیل و توسعه اقتصادی ایران)، تلاش‌های ایران برای توسعه نظامی (مثلث

تهدید، مبنای ژئوپولیتیک توسعه نظامی ایران - تهدید، همکاری، همگرایی؛ مبنای نظری توسعه نظامی ایران، موقعیت نظامی ایران پس از ادغام)، تأثیر توسعه اقتصادی - نظامی ایران بر ثبات سیاسی نظام شاهنشاهی (گونه‌شناسی سیاسی و اجتماعی جامعه ایرانی، خودتخریبی) سه عنوان اصلی بخش‌ها و فصول هر بخش این کتاب است.

گاه‌شمار میاست خارجی ایران از دی ماه ۱۳۵۶ تا مردادماه ۱۳۶۷ / دکتر بهرام نورانی، چاپ اول، تابستان ۱۳۸۱، ۵۳۳ صفحه، ۱۵۰۰ نسخه

این گاه‌شمار در دو بخش؛ دوره انقلاب اسلامی و دوره جنگ تحمیلی تدوین شده است که کتابنامه و نمایه‌ای نیز به همراه دارد.

شعر سیاسی در دوره پهلوی دوم / احمد درستی، چاپ اول، تابستان ۱۳۸۱، ۳۳۴ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه

بررسی شعر سیاسی یک دوره بدون شک با جریان‌های فکری و تحولات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی تلاقی می‌کند. مؤلف سعی کرده با بررسی این مؤلفه‌ها به ویژه تحولات اجتماعی به چهار نحله

مطرح شعر سیاسی که از جریان‌های فکری چپ‌گرایانه، اسلامی، ملی‌گرایانه و سلطنت طلب نشأت می‌گیرد، با توجه به گرایش‌های موجود در آنها به صورت یک چهارچوب کلی پردازد و ممیزهای

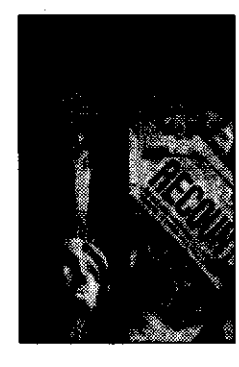
نقش بازار در قیام ۱۵ خرداد / رحیم روحبخش، چاپ اول، بهار ۱۳۸۱، ۴۳۰ صفحه + ضمیمه اسناد و تصاویر

هدف از این پژوهش، پر کردن خلاء اخبار مستند نسبت به حضور «بازاریان» در قیام ۱۵ خرداد است. این امر با آماده‌سازی و تدوین اسناد ساواک میسر می‌شود. لذا برای نیل به این هدف، در

بخش اول، بازار در چشم‌انداز تاریخی ایران به ویژه در تاریخ معاصر ایران به صورت اجمال بررسی شده، اما در بخش دوم، «بازار تهران و قیام ۱۵ خرداد» در دو فصل با شرح و تفصیل بیشتر مورد ارزیابی قرار گرفته است. در فصل آخر، به کاوش در قیام ۱۵ خرداد در بازار شهرستان‌های مختلف کشور مانند اصفهان، تبریز، مشهد، کاشان، رشت، زنجان، کرمان و... پرداخته‌اند. نتیجه‌گیری، فهرست تفصیلی اسناد، اسناد، گاه‌شمار «از فروردین ۱۳۴۰ تا فروردین ۱۳۴۳»، فهرست منابع و مأخذ و اسناد و تصاویر محتوای دیگر این کتابند.

سیاست و انتخابات در ایالات متحده آمریکا / دکتر سیدمحمد طباطبایی، چاپ اول، بهار ۱۳۸۱، ۲۱۴ صفحه، ۳۰۰۰ نسخه

«انتخابات ریاست جمهوری آمریکا و مایل مرتبط با آن» در این کتاب ذیل سه بخش: تجزیه و تحلیل یک سیستم، سیستم آمریکایی، انتخابات آمریکایی و کالبدشکافی یک انتخابات (در فصول متعدد) همراه با نتیجه‌گیری و ضامنی مانند نام‌های

رؤسای جمهور آمریکا، آرای الکتورال نامزد‌های انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۰۰ میلادی بر حسب ایالت و کتابنامه فارسی و انگلیسی و فرانسه مورد بررسی قرار گرفته است.

عشایر جنوب بسیار چشمگیر می نماید.

کلیاتی پیرامون تشکیل پلیس جنوب ایران از زمینه های تاریخی شکل گیری پلیس جنوب، تشکیل پلیس جنوب، واکنش ایرانیان نسبت به پلیس

جنوب، عملکرد پلیس جنوب (برخورد پلیس جنوب) با ایلات و عشایر جنوب ایران، عملکرد سیاسی، فرهنگی و عمرانی پلیس جنوب) و انحلال پلیس جنوب (عوامل داخلی و خارجی انحلال پلیس جنوب) عناوین سه بخش و فصول هر بخشند.

تحول نظام قضایی ایران / جلد اول، از مشروطه تا سقوط رضاشاه محمد زنگ، چاپ اول: پاییز ۱۳۸۱، ۵۲۰ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه.

تحول نظام قضایی ایران در دو جلد تدوین شده است که جلد اول این تحول را از مشروطیت تا سقوط رضاشاه (۱۲۸۵-۱۳۲۰ هـ. ش) یعنی در یک دوره ۳۵ ساله دنبال می کند و در جلد دوم این تحول از روی کار آمدن پهلوی دوم - محمدرضا شاه - آغاز می شود و تا تشکیل دادگاه های عمومی و انقلاب را در می گیرد و به سال ۱۳۷۳ ختم می گردد. که شامل یک دوره ۵۳ ساله می شود.

امام خمینی و انتفاضه فلسطین / حمید پاشاپور پیوالاری، چاپ اول: پاییز ۱۳۸۱، ۲۲۰ صفحه، ۲۵۰۰ نسخه.

اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)، جنبش اسلامی فلسطین (انتفاضه) و بازتاب اندیشه سیاسی امام خمینی در انتفاضه فلسطین عناوین اصلی سه بخش این کتابند که ذیل این بخش ها مباحثی

مانند مبانی و چهارچوب های اساسی اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)، مسئله فلسطین و صهیونیسم در دیدگاه امام راحل، مسیر تاریخی مبارزات اسلامی در فلسطین، زمینه های پیدایش انتفاضه و تبلور مشترک اندیشه امام در انقلاب اسلامی و انتفاضه مورد بررسی قرار گرفته اند.

همه پرسی رژیم شاه / بهمن خدایی چاپ اول: پاییز ۱۳۸۱، ۲۷۲ صفحه، ۱۵۰۰ نسخه.

نخستین همه پرسی در ایران، توسط دکتر محمد مصدق - نخست وزیر وقت - با هدف انحلال مجلس شورای ملی در سال ۱۳۳۲ برگزار شد و دومین همه پرسی توسط شاه وقت - محمدرضا پهلوی - در بهمن ماه سال ۱۳۴۱ به منظور اجرای اصلاحات

آمریکایی تحت نام «انقلاب سفید» صورت گرفت. محقق محترم سعی کرده است به شناخت این همه پرسی ها بویژه از دیدگاه دانش حقوق و سیاست

بپردازد. اما قبل از پرداختن به زوایای این دو همه پرسی در ایران، سعی دارد کلیاتی درباب همه پرسی و اهداف مترتب بر آن و پیشینه تاریخی آن بیان کند. گروه ابوذر / حسین زرینی، چاپ اول: پاییز ۱۳۸۱، ۳۰۴ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه.

گروه ابوذر، یکی از گروه های مبارز متشکل از نیروهای جوان مسلمان معتقد به مشی نبرد مسلحانه علیه رژیم شاه بود. این گروه در نهانند شکل گرفت. در این کتاب ضمن مطالعه همه جانبه در مورد این گروه از جمله با زمینه شکل گیری

آن، با ساختار و روابط و اقدامات گروه انقلابی ابوذر آشنا می شوید.

مؤلف محترم قبل از آن، خواننده را با جغرافیا و تاریخ نهادند، اوضاع سیاسی کشور در دهه ۴۰ و مبارزات مسلحانه علیه رژیم پهلوی آشنا می کند.

چالش های ایران و آمریکا بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران / حمید مبادی، چاپ اول: ۱۳۸۱، ۲۴۰ صفحه، ۲۵۰۰ نسخه.

پیشینه روابط ایران و ایالات متحده قبل از انقلاب اسلامی، چالش ها در روابط ایران و آمریکا از پیروزی انقلاب اسلامی تا جنگ تحمیلی، و تأثیر آن بر روابط ایران و ایالات

متحده آمریکا، چالش های ایران و آمریکا در دوران سازندگی و مسئله دوم خرداد و تحولات در سیاست خارجی ایران و تأثیر آن بر روابط ایران و آمریکا تیرهای اصلی فصول پنج گانه کتابند.

اصلاحات آمریکایی ۱۳۳۹-۱۳۴۲ و قیام ۱۵ خرداد / عباس خلجی، چاپ اول: پاییز ۱۳۸۱، ۳۶۰ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه.

در مقدمه کتاب ضمن مروری بر سابقه موضوع و تعریف واژه ها و اصطلاحات مورد استفاده در کتاب به چهارچوب نظری پژوهش پرداخته می شود. اما بخش اول که به اصلاحات دوره ۱۳۳۹-۱۳۴۲

می گردد، منشأ، انگیزه، ماهیت و اهداف و نتایج و پیامدهای فضای باز سیاسی، به همراه اصلاحات ارضی، لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی و انقلاب سفید بازکاری می شود.

در بخش دوم به منشأ، خاستگاه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی قیام ۱۵ خرداد سال ۱۳۴۲ و انگیزه و اهداف آن مورد بررسی قرار می گیرد و رابطه اصلاحات دوره ۱۳۳۹ تا ۱۳۴۲ و قیام ۱۵ خرداد سال ۴۲ موضوع پژوهش بخش سوم و فصول

پنج گانه آن است.

پیام آور امید / فهیمه مشایخ، چاپ اول: ۱۳۸۱، ۸۰ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه

یکی از برنامه های مرکز اسناد انقلاب اسلامی، تهیه و چاپ و نشر کتاب هایی پیرامون انقلاب اسلامی به زبان ساده برای جوانان است که «پیام آور امید» یکی از این آثار است درباره نقش امام خمینی (ره) در خلق انقلاب اسلامی ملت بزرگ ایران.

درآمدی بر نظریه سیاسی امام خمینی (ره) / محمدرضا دهشمیری، چاپ دوم: ۱۳۸۰، ۳۹۶ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه.

اندیشه های نهضت امام خمینی (تجربه های تاریخی و آسیب شناسی نهضت های اسلامی صدساله اخیر از دیدگاه امام خمینی، نظریه انقلاب اسلامی از دیدگاه امام خمینی، بررسی تطبیقی نظریات امام خمینی و اندیشه گران

غربی درباره انقلاب اسلامی)، اندیشه های دفاعی امام خمینی (جلوه های شهادت و مرگ آگاهی در اندیشه امام خمینی، استراتژی بازدارندگی مردمی از دیدگاه امام خمینی، دیپلماسی جهاد در اندیشه امام خمینی)، درونمایه های سیاست داخلی و سیاست خارجی در اندیشه امام خمینی (مناسبات دین و دولت در اندیشه سیاسی امام خمینی، مبانی دیپلماسی اسلامی از دیدگاه امام خمینی) و امام خمینی و چالش های نظری سیاست خارجی (راهکارهای نیل به نظم بین المللی مطلوب از دیدگاه امام خمینی، طرح هشت مرحله ای امام خمینی برای نیل به نظم مطلوب بین الملل، آرمان گرایی و واقع گرایی در سیاست خارجی از دیدگاه امام خمینی، درونگرایی و برونگرایی در سیاست خارجی از دیدگاه امام خمینی، امام خمینی و راهبردهای سیاسی خارجی) عناوین بهره های چهارگانه و فصول مختلف هر بهره در این کتابند.

بر فراز کنگرگ (زندگینامه سرتیپ شهید رسول عبادت) سرهنگ علیرضا پور بزرگ (وافی)، چاپ اول: ۱۳۸۰، ۲۰۰ صفحه، ۳۰۰۰ نسخه.

فاتح قله قوج سلطان مرد میدان رسول عبادت مظهر صبر و ایثار و ایمان معنی عشق و دین و شهادت

رسول عبادت سال ۱۳۲۴ در شیراز از متولد شد و از دوران طفولیت باقرآن و نماز الفت و انس پیدا کرد. پس از تحصیلات متوسطه، در سال ۱۳۴۳ وارد دانشکده افسری شد و در حالی که به شدت به آموختن فنون سربازی مشغول بود از ورزش نیز دریغ نمی کرد و در همان حال اخلاص و ایمان و شجاعت ایمانی خود را تقویت می کرد. در این کتاب باز زندگی یکی از مجاهد مردان ایران آشنا می شوید.